

Kohtuasi C-629/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

23. august 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Austria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

14. august 2019

Kaebajad:

Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG

Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“

Vastustaja:

Landeshauptmann der Steiermark

[...]

Landesverwaltungsgericht

Steiermark

(Steiermarki liidumaa halduskohus)

[...]

Graz, 14. august 2019

Euroopa Kohtule

[...]

Eelotsusetaotlus

vastavalt ELTL artiklile 267

Põhikohtuasja pooled [...]:

- a) kaebajad:
- 1) Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG [...]
 - 2) Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“ [...]
- b) vastustaja: Landeshauptmann von Steiermark (Steiermarki liidumaa valitsusjuht [...]) **[lk 2]**

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Steiermarki liidumaa halduskohus) tegi menetluses, mis käsitleb Sappi Austria Produktion GmbH & Co KG ja Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“i“ kaebust Landeshauptmann von Steiermarki (Steiermarki liidumaa valitsusjuht) 2. novembri 2015. aasta otsuse peale [...]

määruse:

- I. Euroopa Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:
1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT 2008, L 312, lk 3), koosmõjus nõukogu 21. mai 1991. aasta direktiiviga 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise ja/või reoveesetete direktiivi kohta (EÜT 1991, L 135, lk 40; ELT eriväljaanne 15/02, lk 26), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1137/2008 (ELT 2008, L 311, lk 1), artikli 2 lõike 2 punktis a sätestatud erandit arvestades, tuleb reoveesetteid käsitada jäätmetena?
 2. Kas juhul, kui juba esimesele küsimusele ei vastata eitavalt, võimaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid, artikli 6 lõige 1 aine klassifitseerimist kõrvalsaaduseks liidu jäätmete mõiste tähenduses, kui sellele ainele lisatakse protsessitehnika tõttu väike protsent teisi aineid, mida tuleks muidu käsitada jäätmetena, kui see ei mõjuta kogu aine koostist ja sellest tuleneb oluline kasu keskkonnale?
- II. Kaebuse menetlemist jätkatakse [...] pärast Euroopa Kohtu otsuse saamist. **[lk 3]**

Põhjendus

I.

Menetluse käik ja asjaolud:

Vaidlustatud otsusega tuvastas Landeshauptmann von Steiermark pärast mahukat uurimismenetlust, et vastavalt 2002. aasta jäätmetötlusseaduse (AWG 2002 – Abfallwirtschaftsgesetz 2002) § 6 lõikele 2 kohaldatakse Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG katla 11, asukohaga [...] Gratkorn, [...] ja samas asukohas oleva Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“-ile kuuluva jääkainete põletusrajatise muudatuste suhtes vastavalt AWG 2002 § 37 lõigetele 1, 3 ja 4 loakohustust. Seda otsust põhjendati sellega, et mõlemas rajatises toimub Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG ja Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“-i ühiselt käitatavast reoveepuhastist pärinevate reoveesetete koospõletamine, et saada auru ettevõtja Sappi samas kohas asuva paberi- ja tselluloositehase energiaga varustamiseks.

Vastustaja märkis otsuses, et põletatavad reoveesetted on küll ülekaalukas osas pärit paberitootmise tootmisprotsessist ja võib eeldada, et kõnealune osa (ligikaudu 97 %) on kõrvalsaadus AWG 2000 § 2 lõike 3a tähenduses, kuid see ei kehti reoveesetete selle osa kohta, mis tekib asulareovee puhastamisel. Need reoveesetted jäävad objektiivses mõttes jäätmeteks, sest need ei ole tekkinud paberitootmise tootmisprotsessist. Kuna Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) praktika kohaselt puudub aine jäätmeteks kvalifitseerimiseks siiski vähese tähtsuse piir, tuleb lähtuda sellest, et kogu mõlemas kirjeldatud seadmes koospõletatavad reoveesetted on jäätmed AWG 2002 § 2 lõike 1 tähenduses ja nende rajatiste muudatuste suhtes kohaldatakse seetõttu loaõuet AWG 2002 § 37 lõigete 1, 3 ja 4 tähenduses.

Selle otsuse peale esitasid mõlemad asjaomased pooled [...] kaebuse Landesverwaltungsgerichtile (liidumaa halduskohus) ning väidavad selles põhiliselt, et resolutsioonis nimetatud reoveesetted ei ole jäätmed AWG § 2 lõike 1 tähenduses, kuna need on tekkinud integreeritud, rajatise kontseptsiooni algusest peale selliselt kavandatud paberi ja tselluloosi tootmisprotsessi raames, ning neid kasutatakse energia tootmiseks paberi tootmise eesmärgil, kusjuures kõiki rajatise osi käitab tootmiskohas ettevõtja Sappi, ning [lk 4] need on üksnes organisatoorsest ja õiguslikel põhjustel kahe erineva juriidilise isiku omandis, kellele kuuluvad ka veealastest õigusnormidest tulenev reoveepuhastusjaama luba või majandustegevust käsitlevatest õigusnormidest tulenev katla 11 või jääkainete põletusrajatise tegevusluba.

Viitega Euroopa Kohtu praktikale (kohtuotsus Avesta Polarit Chrome OY, C-114/01, EU:C:2003:448 ja kohtuotsus Brady, C-113/12, EU:C:2013:627) osutatakse sellele, et tootmisjäädid ja muud ained langevad jäätmete mõiste alt välja, kui neid saab (ettevõttesiseste jäätmete puhul) kasutada pideva tootmisprotsessi raames või kui neid saaks kasutada mis tahes ettevõtja tegevuses, kui selline edasine kasutamine on tagatud ja kui aine selline taaskasutamine annab majandusliku eelise. VwGH (Austria kõrgeim halduskohus) järgis oma 23. jaanuari 2014. aasta otsuses [...] seda kohtupraktikat ja sedastas, et oma ettevõttest pärinevate tootmisjääkide kasutamine energia tootmiseks kujutab endast „tagatud kasutamist“, nii et need tootmisjätmed ei vasta jäätmete mõiste tingimustele. Asulareoveesetete osa reoveesetetes, mis on puht arvutuslikult 2%,

ei muuda mingil moel aineks klassifitseerimist ja ei riku ka avalikku huvi jäätmekäitluse suhtes AWG 2002 § 1 lõike 3 tähenduses, sest kõikide tekkivate jääkainete lubatud taaskasutamine on tagatud.

Asja lahendav Landesverwaltungsgericht (liidumaa halduskohus) rahuldab pärast uurimise ja avaliku kohtuistungiga läbiviimist kõigepealt kaebuse ja sedastas 19. detsembri 2016. aasta otsuses [...], et Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG [...] katla 11 ja jääkainete põletusrajatise, mille omanik on Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“ muudatuste suhtes [...] ei kohaldata jäätmekäitlusseaduse (AWG 2002, *BGBI* I 102/2002, kehtivas redaktsioonis) § 37 lõigetes 1, 3 ja 4 sätestatud loakohustust.

Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) rahuldab 27 veebruari 2019. aasta otsusega [...] selle otsuse peale esitatud föderaalsete põllumajandus-, metsandus-, keskkonna- ja veemajandusministri kassatsioonkaebuse [...] ja tühistas vaidlustatud otsuse seadusele mittevastavuse tõttu. **[lk 5]**

Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) tõdeb:

Kooskõlas jäätmedirektiivi artikliga 5 on AWG 2002 § 2 lõikes 3a sätestatud tingimused selleks, et aine või eseme, mis on saadud tootmisprotsessi tulemusel, mille esmaseks eesmärgiks ei ole antud eseme tootmine, saab tunnistada kõrvalsaaduseks ja mitte jäätmeteks. Selle sätte sissejuhatavast lausest tuleneb, et tegemist peab olema aine või esemega, mis tekib tootmisprotsessi käigus. Kassatsioonkaebuse esitaja osutab õigesti sellele, et kõnealused reoveesetted tekivad tootmisreovee ja kodumajapidamis-/asulareovee ühisel puhastamisel Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein“ käitatavas reoveepuhastis.

Reovesi ja seega ka Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG tööstuslik reovesi ei kujuta endast vastavalt AWG 2002 § 3 lõike 1 punktile 1 jäätmeid. Üldjuhul mõistetakse reovee all kodumajapidamises, majandustegevuses või muu kasutamise tõttu oma omadustelt muutunud vett. Veealaste õigusnormide tähenduses on reovesi vesi, mille keegi ära viskab. See võib olla reostunud vesi (muuhulgas köögi-, kodumajapidamis- ja tööstuslik reovesi), aga ka vähe või üldse mitte reostunud vesi (nt sademevesi). Veekogude (kaas arvatud põhjavesi) puhtana hoidmiseks ja kaitseks sätestab täpsemad õigusnormid 1959. aasta veeseadus (*Wasserrechtsgesetz* 1959, edaspidi „WRG 1959“) (eelkõige §-d 30 jj). Alates hetkest, kui koostisosad on reoveest välja filtreeritud ja neid reovees enam ei ole, ei saa enam rääkida reovee koostisosadest AWG 2002 § 3 lõike 1 punkti 1 tähenduses. Nende ainete suhtes ei ole AWG 2002 § 3 lõike 1 punktis 1 sätestatud erand enam asjakohane [...]. Kui WRG 1959 alusel nõutava reovee puhastamise korral tekivad reovee koostisosana reoveesetted, siis ei ole tegemist tootmisprotsessil tekkinud tootmisjäätisega, sest reovee puhastamist, olgu see siis ettevõtte reoveepuhastis või asulareoveepuhastis, ei saa pidada tootmisprotsessi osaks. Reovee puhastamine kujutab endast pigem töölusviisi, et tagada WRG 1959 kohase kaitse eesmärkidele vastav reovee ärajuhtimine veekogudesse. See, et reovee puhastamisel tekkivaid reoveesetteid kasutatakse pärast nimetatud

põletusrajatistes põletamise teel toimunud mehaanilist dehüdraatimist Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG tootmisettevõttes (seega neid taaskasutatakse ning ei kõrvaldata), ei ütle midagi selle kohta, kas need selliselt taaskasutatud reoveesetted on enne seda tekkinud toomisprotsessi kõrvalsaadusena. Seega puudub [lk 6] kõrvalsaaduseks olemise oluline tingimus AWG 2002 § 2 lõike 3a tähenduses.

Verwaltungsgericht (halduskohus) lähtus menetluse esemeks olevate reoveesetete puhul ekslikult kõrvalsaaduse olemasolust nimetatud sätte alusel ja sedastas sellele tuginedes ekslikult, et menetluse esemeteks olevate põletusrajatiste suhtes ei kohaldata AWG 2002 §-i 37.

Nüüd teistkordses menetluses taas pädev Landesverwaltungsgericht Steiermark (Steiermarki liidumaa halduskohus) kahtleb menetluse esemeks olevate reoveesetete puhul jäätmete mõiste tõlgendamises ja selles, kas kõrvalsaaduse staatus läheb seetõttu kaduma, et tootmisprotsessi ökonoomia tõttu lisatakse väike protsent asulareovee puhastamisest pärinevaid aineid, mis vastasel juhul tuleks tootmistehnika tõttu muul viisil asendada – millega ei muudeta kõrvalsaaduse koostist –, nii et ta esitab selle tõlgendamisküsimuse selgitamiseks pädevale Euroopa Kohtule.

II.

Asjakohane õiguslik olukord on järgmine:

3. Liidu õigusnormid:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, lk 3) („jäätmedirektiiv“)

Põhjendus 1

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta direktiiviga 2006/12/EÜ jäätmete kohta kehtestatakse õiguslik raamistik jäätmete käitlemiseks ühenduses. Selles on määratletud põhimõisted nagu jäätmed, taaskasutamine ja kõrvaldamine, ning kehtestatud olulised jäätmekäitlusnõuded, eriti jäätmekäitlustoiminguid sooritavate asutuste või ettevõtjate loa- või registreerumiskohustus ja liikmesriikide kohustus koostada jäätmekavad. Samuti on selles sätestatud üldpõhimõtted nagu kohustus käidelda jäätmeid viisil, mis ei avalda kahjulikku mõju keskkonnale ega inimese tervisele, [lk 7] jäätmehierarhia kohaldamise soodustamine ja kooskõlas „saastaja maksab“ põhimõttega nõue, mille kohaselt jäätmete kõrvaldamise kulud peab kandma jäätmevaldaja või eelmised jäätmevaldajad või selle toote tootja, millest jäätmed tekkisid.

[...]

Põhjendus 26

Põhimõte „saastaja maksab“ on Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil juhtpõhimõte. Jäätmetekitaja ja jäätmevaldaja peaksid jäätmeid käitlema viisil, mis tagab keskkonna ja inimese tervise kõrgetasemelise kaitse.

Põhjendus 27

Tootja laiendatud vastutuse kehtestamine käesolevas direktiivis on üks võimalus toetada selliste toodete kavandamist ja tootmist, mille puhul võetakse täielikult arvesse ressursside tõhusat kasutamist kogu nende olelusringi jooksul, sealhulgas nende parandamist, korduskasutamist, demonteerimist ja ringlussevõttu ning hõlbustatakse neid toiminguid, ilma et takistataks kaupade vaba liikumist siseturul.

Põhjendus 28

Käesolev direktiiv peaks aitama ELil liikuda lähemale „jätmeid ringlussevõtva ühiskonna“ poole, kus püütakse vältida jäätmeteket ja kasutatakse jäätmeid ressursina. [...]

Põhjendus 29

Liikmesriigid peaksid toetama ringlussevõetavate materjalide kasutamist, näiteks taaskasutatav paber, kooskõlas jäätmehierarhiaga ja eesmärgiga olla jäätmeid ringlussevõttev ühiskond, ning ei tohiks toetada selliste jäätmete prügilasse ladestamist või põletamist, kui vähegi võimalik.

Põhjendus 30

Selleks et rakendada asutamislepingu artikli 174 lõikes 2 sätestatud ettevaatusprintsipi ja ennetusmeetmeid, tuleb ühenduses jäätmekäitluse suhtes kehtestada üldised keskkonnavalused eesmärgid. Nende põhimõtete kohaselt on ühenduse ja liikmesriikide ülesanne kehtestada raamistik, et vältida ja vähendada saastuse või häiringute allikaid ning niipalju kui võimalik, need algusest peale kõrvaldada, võttes selleks vastavaid meetmeid, näiteks meetmeid tunnustatud ohtude kõrvaldamiseks. [lk 8]

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1. „jätmed“ – mis tahes ained või esemed, mille valdaja ära viskab, kavatseb ära visata või on kohustatud ära viskama;*

[...]

Artikkel 4

Jäätnehierarhia

1. *Järgnevalt esitatud jäätnehierarhiat kohaldatakse prioriteetide järjestuses jäätmetekke vältimist ja jäätmete käitlemist käsitlevates õigusaktides ja poliitikas:*
 - a) *vältimine;*
 - b) *korduskasutamiseks ettevalmistamine;*
 - c) *ringlussevõtt;*
 - d) *muu taaskasutamine, nt energiakasutus, ning*
 - e) *kõrvaldamine.*

[...]

Artikkel 5

Kõrvalsaadused

1. *Aine või eseme, mis on saadud sellise tootmisprotsessi tulemusel, mille esmaseks eesmärgiks ei ole antud eseme tootmine, võib ainult siis tunnistada kõrvalsaaduseks, mitte aga artikli 3 punktis 1 osutatud jäätmeteks, kui on täidetud järgmised tingimused:*
 - a) *aine või eseme edasine kasutamine on kindel;*
 - b) *ainet või eset võib kasutada vahetult ilma igasuguse täiendava töötlemiseta peale selle, mis antud tööstusharus üldiselt tavaks;*
 - c) *aine või ese on toodetud tootmisprotsessi lahutamatu osana ning [lk 9]*
 - d) *edasine kasutamine on seaduslik, st aine või ese vastab konkreetse kasutamise osas kõigile asjakohastele tootele esitatavatele ning keskkonna- ja tervisekaitseõuetele ning ei avalda lõppkokkuvõttes ebasoodsat mõju keskkonnale ega inimese tervisele.*
2. *Lõikes 1 sätestatud tingimustel võib võtta vastu meetmed, millega määratakse kindlaks kriteeriumid, mida tuleb täita, et konkreetseid aineid või esemeid saaks artikli 3 punkti 1 kohaselt lugeda kõrvalsaadusteks ja mitte jäätmeteks. Need meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 39 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.*

Artikkel 6

Jäätmete lakkamise staatus

1. *Teatavad täpsemalt määratletud jäätmed lakkavad olemast jäätmed artikli 3 punkti 1 tähenduses, kui nad on läbinud taaskasutamistoimingu, kaasa arvatud ringlussevõtt, ja vastavad konkreetsetele kriteeriumidele, mis töötatakse välja kooskõlas järgmiste tingimustega:*
 - a) *aineid või esemeid kasutatakse tavaliselt konkreetseks otstarbeks;*
 - b) *sellise aine või eseme jaoks on olemas turg või nõudmine;*
 - c) *aine või ese vastab konkreetseks otstarbeks ettenähtud tehnilistele nõudmistele ning kehtivatele õigusaktidele ja toodete suhtes kohaldatavatele standarditele ning*
 - d) *aine või eseme kasutamine ei avalda lõppkokkuvõttes ebasoodsat mõju keskkonnale ega inimese tervisele.*

Kriteeriumid peavad vajaduse korral sisaldama saasteainete piirväärtusi ning võtma arvesse aine või eseme mis tahes võimalikku negatiivset mõju keskkonnale.

[lk 10]

2. [...]
3. [...]
4. *Kui lõigetes 1 ja 2 sätestatud menetluse kohaselt ei ole ühenduse tasandil kriteeriume kehtestatud, võivad liikmesriigid kohaldatavat kohtupraktikat arvesse võttes iga üksikjuhtumi puhul otsustada, kas teatavad jäätmed on lakanud olemast jäätmed. Liikmesriigid teatavad sellistest otsustest komisjonile vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivile 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord, kui selle direktiiviga sedasi nõutakse.*

Artikkel 13

Inimeste tervise ja keskkonna kaitse

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada jäätmete käitlemine viisil, mis ei sea ohtu inimese tervist ega kahjusta keskkonda ning mis eelkõige:

- a) *ei ohusta vett, õhku, pinnast, taimi ega loomi;*

- b) ei põhjusta müra- ega lõhnaäiringuid ning
- c) ei kahjusta paikkonda ega erihuvi pakkuvaid paiku.

4. Liikmesriigi õigusnormid:

2002. aasta jäätmekäitluseadus (Abfallwirtschaftsgesetz 2002)

§ 1 lõige 1:

Jäätmekäitlust tuleb ettevaatuspõhimõtet ja jätkusuutlikkust silmas pidades reguleerida nii, et

- 1. vältida kahjulikku või ebasoodsat mõju inimestele, loomadele ja taimedele, nende elutingimustele ja looduslikule keskkonnale või [lk 11] hoida inimeste üldist heaolu kahjustav mõju võimalikult väiksena;*
- 2. vähendada niipalju kui võimalik õhusaasteainete ja kliimamuutusi tekitavate gaaside heiteid,*
- 3. säästa ressursse (tooraineid, vett, energiavarusid, maastikku, pinnast, ladestuspinna mahtu),*
- 4. ringlussevõtul ei ole jäätmed või nendest saadud ained ohtlikumad kui sarnased algsed toorained või algsetest toorainetest valmistatud tooted ja*
- 5. järele jäävad ainult sellised jäätmed, mille ladustamine ei kujuta endast ohtu järgmistele generatsioonidele.*

Jäätmetena kogumine, ladustamine, vedu ja töötlemine on üldistes huvides vajalik, kui vastasel juhul

[...] seatakse ohtu [teatavad põhjalikult loetletud kaitstavad hüved (nagu tervis, keskkond, avalik julgeolek, maastik, ...)].

§ 2 lõige 1:

(1) Käesoleva föderaalseaduse tähenduses on jäätmed vallasasjad,

- 1. mille valdaja kavatses ära visata või on ära visanud või*
- 2. mille jäätmetena kogumine, ladustamine, vedu ja töötlemine on vajalik selleks, et vältida üldise huvi (§ 1 lõige 3) kahjustamist.*

§ 2 lõige 3:

Korrapärane kogumine, ladustamine, vedu ja töötlemine ei ole käesoleva föderaalseaduse tähenduses siiski üldistes huvides (§ 1 lõige 3) niikaua vajalik, kui [lk 12]

1. asi on üldiselt omaksvõetud seisukoha järgi uus või
2. kui üldiselt omaksvõetud seisukoha järgi kasutatakse seda vastavalt selle otstarbele.

[...] [Erand põllumajanduses]

§ 2 lõige 3a:

Aine või eseme, mis on saadud tootmisprotsessi tulemusel, mille esmaseks eesmärgiks ei ole antud aine või eseme tootmine, võib ainult siis tunnistada kõrvalsaaduseks, mitte aga jäätmeteks, kui on täidetud järgmised tingimused:

1. aine või eseme edasine kasutamine on kindel;
2. ainet või eset võib kasutada vahetult ilma igasuguse täiendava töötlemiseta peale selle, mis on antud tööstusharus üldiselt tavaks;
3. aine või ese on toodetud tootmisprotsessi lahutamatu osana ning
4. edasine kasutamine on seaduslik, eelkõige saab ainet või eset ohutult kasutada kavatselisel mõistlikul eesmärgil, selle kasutamine ei avalda ebasoodsat mõju kaitstavatele hüvedele (vrd § 1 lõige 3) ning järgitakse kõiki asjakohaseid õigusnorme.

§ 6 lõige 6:

[...] [Valitsusjuhi pädevus tuvastada muuhulgas, kas rajatise või selle muutmise suhtes kohaldatakse AWG artiklis 37 sätestatud loakohustust]

Jäätmete põletamise määrus (Abfallverbrennungsverordnung – AVV)

§ 2 lõige 1: [lk 13]

Käesolevat määrust kohaldatakse [...] [...] [teatavate rajatiste] suhtes

[...],

milles põletatakse või koospõletatakse tahkeid või vedelaid jäätmeid.

§ 2 lõige 1a:

[...] [välja arvatud teatavad eripuhastustehnikat kasutavad põletusrajatised]

§ 2 lõige 1b:

[...]

§ 2 lõige 2:

Käesolevat määrust ei kohaldata

1. rajatiste suhtes, mis töötlevad üksnes järgmisi jäätmeid:

[...]

- c) *värske tselluloosi tootmise ja tselluloosist paberi tootmise kiulised taimsed jäägid, juhul kui need põletatakse nende tekitamise kohas ja tekkiv soojus taaskasutatakse;*

[...] [lk 14]

III.

1. Landesverwaltungsgericht Steiermark'i (Steiermarki liidumaa halduskohus) kahtlused AWG 2002 § 2 kooskõla suhtes liidu õigusega põhjustavad eelotsusetaotluse esitamise Euroopa Kohtule.
2. [...] [üldised märkused eelotsusetaotluse vastuvõetavuse kohta]

Küsimusel AWG 2002 § 2 tõlgendamise kohta on otsuse tegemisel järgmistel põhjustel oluline tähtsus:

3. Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liidu õiguses sätestatud jäätmete mõiste ühenduse õiguse mõiste. Liikmesriikidel ei ole võimalik lisaks liidu õiguse kohasele jäätmete mõistele luua sellest kõrvale kalduvat, kitsamat riigisisest jäätmete mõistet. Austria jäätmete mõistet, mis on normeeritud AWG 2002 § 2 lõikes 3a, tuleb [lk 15] tõlgendada direktiiviga kooskõlas. Juhtudel, kui liikmesriigi jäätmete mõiste erineb liidu õiguse kohasest jäätmete mõistest, tõrjub direktiivis 2008/98/EÜ („jäätmekeskne direktiiv“) sätestatud jäätmete mõiste liikmesriigi õiguse kohase jäätmete mõiste välja (vt Euroopa Kohtu otsus Tombesi, C-304/97, EU:C:1999:152).
4. Vastavalt direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktile 1 tähistab mõiste „jäätmekeskne“ mis tahes aineid või esemeid, mille valdaja ära viskab, kavatab ära visata või on kohustatud ära viskama. Selle kohta on Euroopa Kohus pidevalt selgitanud, et jäätmete määratlust tuleb tõlgendada laialt, et tagada liidu keskkonnapoliitika alase eesmärgi kõrgetasemeline kaitse (vt Euroopa Kohtu otsus ARCO Chemie, C-318/97, EU:C:2000:318; Euroopa Kohtu otsus Patin Granit Oy, C-9/00, EU:C:2002:232; Euroopa Kohtu otsus Saetti, C-235/02, EU:C:2004:26); Euroopa Kohtu otsus Niselli, C-457/03, EU:C:2004:707 ja Euroopa Kohtu otsus Thames Water Utilities, C-252/05, ECLI:EU:C:2007).
5. Euroopa Kohus on mitu korda rõhutanud, et küsimust, kas materjali puhul on tegemist jäätmetega või mitte, tuleb hinnata vastavalt asjaoludele ja pädev asutus peab selle otsuse tegema igal üksikjuhul eraldi (vt Euroopa

kohtu otsus ARCO Chemie, C-318/97, EU:C:2000:318; Euroopa Kohtu otsus Palin Granit Oy, C-9/00, EU:C:2002:232; Euroopa Kohtu otsus Saetti, C-235/02, EU:C:2004:26; Euroopa Kohtu otsus Niselli, C-457/03, EU:C:2004:707 ja Euroopa Kohtu otsus Thames Water Utilities, C-252/05, EU:C:2007). Käesoleval juhul tekivad reoveesetted tselluloosi tootmisel pideva tootmisprotsessi lahutamatu osana. Sellest tuleneb, et kiulised reoveesetted pärinevad 100 % paberi ja tselluloosi tootmisest ja ilma selle tootmiseta neid ei eksisteeriks.

6. AWG 2002 § 2 lõikes 3a on kooskõlas jäätmedirektiivi artikliga 5 sätestatud tingimused selleks, et aine või eseme, mis on saadud tootmisprotsessi tulemusel, mille esmaseks eesmärgiks ei ole antud eseme tootmine, saab tunnistada kõrvalsaaduseks ja mitte jäätmeteks. Verwaltungsgerichti (halduskohus) arvates vastavad kõnealused reoveesetted, igatahes niivõrd, kui need pärinevad tootmisest, selles sättes kumulatiivselt nimetatud tingimustele. Lisaks ei muuda Landesverwaltungsgerichti (liidumaa halduskohus) arvates ka asulareovee lisamine midagi, sest esiteks ei muuda see tootmises tekkiva aine koostist ja teiseks tuleks see muul viisil asendada.

7. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb selles, kas isegi juhul, kui reoveesetel ei ole kõrvalsaaduse staatust, kujutavad need reoveesetted endast „jätmeid“ liidu õiguse jäätmete mõiste tähenduses. [lk 16]

Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole materjali puhul isegi sel juhul tingimata tegemist jäätmetega, kui seda tuleb lugeda tootmisjäätteks. Kui sellisel materjalil on omadused, mille alusel ta sobib majanduslikuks taaskasutamiseks, siis osutab see sellele, et seda ei tuleks pidada jäätmeteks. Tootmisjäätgi liigitamiseks kõrvalsaaduseks püstitas Euroopa Kohus kolm kumulatiivset kriteeriumi. Kui materjali hilisem kasutamine tingimata toimub ja see ei ole mitte üksnes võimalus, kui enne selle taaskasutamist ei ole edasine töötlemine vajalik ja see tekib pideva tootmisprotsessi raames, siis ei ole selle materjali puhul tegemist jäätmetega (vt Euroopa Kohtu otsus Palin Granit Oy, C-9/00, EU:C:2002:232).

8. Isegi mõiste „tootmisprotsess“ kitsal tõlgendamisel Euroopa Kohtu poolt (vt Euroopa Kohtu otsus Palin Granit Oy C-9/00, EU:C:2002:232; Euroopa Kohtu otsus Niselli, C-457/03, EU:C:2004:707 ja Euroopa Kohtu otsus komisjon vs. Hispaania, C-121/03, EU:C:2005:512) loeb eelotsusetaotluse esitanud kohus neid tingimusi täidetuks. Seoses reoveesetete saamise ja täieliku heitevaba põletamisega auru tootmisel paberi tootmisprotsessis töödeldakse reoveesetteid pidevalt ja kohe. Tegelikult on põhikohtuasjas esemeks olev rajatis selline, et reoveesetted juhitakse suletud süsteemis konveierilintidel 24 tunni jooksul puhastusseadmest üle auru tootmiseks mõeldud süsteemi.

9. Juhul, kui Euroopa Kohus leiab, et reoveesetteid tuleb lugeda jäätmeteks direktiivi 2008/98 artikli 3 punkti 1 tähenduses, põhjustavad

eelotsusetaotluse esitanud kohtu edasised kahtlused Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamist. Isegi siis, kui reoveesetteid tuleb põhikohtuasjas lugeda jäätmeteks, oleks jäätmeteks olek lõppenud veel enne reoveesetete auru tootmise eesmärgil ettevõttes põletamist.

10. Nii kehtestab direktiivi 2008/98 artikli 6 lõike 1 esimene lõik tingimused, mis peavad vastama konkreetsetele kriteeriumidele, mille alusel saab kindlaks teha, milliseid jäätmeid ei saa pärast taaskasutamist või ringlussevõttu enam jäätmeteks lugeda. Selle kohta on Euroopa Kohus märkinud, et liidu seadusandja on konkreetselt ette näinud, et liikmesriikidel on õigus võtta aine või eseme jäätmeteks oleku lakkamist käsitlevaid meetmeid, jättes samas täpsustamata, millised need meetmed on (Euroopa Kohtu otsus Tallinna Vesi AS, C-60/18, EU:C:2019:264, punkt 23). Kuna need meetmed toovad kaasa [lk 17] jäätmete jäätmeteks oleku lakkamise ja järelikult lõpetavad jäätmeid käsitlevate õigusnormidega tagatud kaitse, mis puudutab keskkonda ja inimese tervist, siis peavad need tagama direktiivi artikli 6 lõike 1 punktidega a–d seatud tingimuste täitmise ja eelkõige võtma arvesse aine või eseme kõikvõimalikku kahjulikku mõju keskkonnale ja inimese tervisele.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus mõistab, et Euroopa Kohus märgib oma kohtupraktikas, et liikmesriik võib ka otsustada, et teatud jäätmed ei saa lakata olemast jäätmed, ja jätta vastu võtmata regulatsiooni, mis käsitleb nende jäätmeteks oleku lakkamist (Euroopa Kohtu otsus Tallinna Vesi AS, C-60/18, EU:C:2019:264, punkt 26). Euroopa Kohtu arvates on liikmesriiki siiski kohustatud tagama, et selline tegevusetus ei takistaks direktiivi 2008/98 selliste eesmärkide saavutamist nagu jäätmehierarhia kohaldamise soodustamine või jäätmete taaskasutamise ja taasväärtustatud materjalide kasutamise edendamine loodusressursside kaitsmise eesmärgil ning ringmajandusele ülemineku võimaldamine. (Euroopa Kohtu otsus Tallinna Vesi AS, C-60/18, EU:C:2019:264, punkt 27). Eelotsusetaotluse esitanud kohtule näib, et põhikohtuasja asjaoludel see nii ei ole, sest reoveesetete juhtimine toimub ettevõtte siseselt suletud automatiseeritud süsteemis, peale selle toimub reoveesetete taaskasutamine täies ulatuses ning sellest protsessist ei tulene ohtu keskkonnale ja inimeste tervisele. Lisaks järgitakse kõnealuse lähenemisviisi puhul veel jäätmete tekke vältimise ja fossiilse tooraine asendamise eesmärki. See tootmisprotsess on tekitanud eelotsusetaotluse esitanud kohtus tõsiseid kahtlusi, kas see on kooskõlas liidu õigusega, et liikmesriigi asutus ei ole seda tuvastanud. [lk 18]

IV.

1. Liikmesriikide kõik asutused ja kohtud on kohustatud tõlgendama kogu õigust direktiiviga kooskõlas, seega nii, et liikmesriigi õiguse tõlgendamine ei ohustaks direktiivi eesmärki (vt Euroopa Kohtu otsus von Colson ja Kamann, 14/83, EU:C:1984:153). Kuna liidu õiguse õige tõlgendamine ei näi siiski nii ilmselge, et ei jää mingit võimalust mõistlikuks kahtluseks, ning liikmesriigi õiguse

direktiiviga kooskõlas olev tõlgendamine ei ole seega võimalik, esitatakse ELTL artikli 267 alusel eelotsuse küsimused.

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Steiermarki liidumaa halduskohus)

[...]

TÖÖDOKUMENT